

2017. gada

Darba aizsardzības instrukcija transportlīdzekļa vadītājam Nr. 27

1. Vispārīgās prasības

Esošais dokuments nosaka galvenās darba aizsardzības prasības transportlīdzekļa lietotājiem, kuras jāievēro SIA "Bulduru Dārzkopības vidusskola" nodarbinātiem, kas darba pienākumu pildīšanai izmanto transportlīdzekli.

1.1. Darbā izmantot transportlīdzekli atļauts nodarbinātiem:

- 1.1.1. kuriem ir atbilstošas kategorijas autovadītāja apliecība;
- 1.1.2. kuri ir instruēti darba aizsardzībā un ugunsdrošībā;
- 1.1.3. kuri ir apmācīti pirmās palīdzības sniegšanā;
- 1.1.4. kuri ir iepazīstināti ar konkrētajā darba vietā izpildāmo darbu specifiku;
- 1.1.5. kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst profesijas prasībām.

1.2. Par transportlīdzekļa izmantošanu atbildīgais darbinieks nodrošina transportlīdzekļa atbilstību šādām prasībām:

1.2.1. transportlīdzeklis ir tehniskā kārtībā. Ja uzsākot darbu vai darba laikā transporta līdzeklis sabojājas, darbiniekam, ja transporta līdzekli var saremontēt, veikt to pastāvīgi, citā gadījumā izsaukt auto evakuatoru un transportlīdzekli nogādāt autoservisā;

1.2.2. transportlīdzeklis, kas tiek ekspluatēts, ir pilnīgi nokomplektēts atbilstoši transportlīdzekļa tehniskajā dokumentācijā un saskaņā ar normatīvo aktu prasībām (t.sk., avārijas trīsstūris, ugunsdzēsības aparāts un medicīnas aptieciņa).

1.3. Transportlīdzekļa vadītājam ir jāzina automašīnas tehniskās ekspluatācijas noteikumi, vadības, signalizācijas un pretaizdzīšanas iekārtu darbība, izvietojums un nozīme.

1.4. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori :

1.4.1. fizikālie darba vides riska faktori (atspīdumi un apžilbinājumi uz ceļa, slikti laika apstākļi (migla, lietus, atkusnis, apledojums, putenis un citi faktori);

1.4.2. traumatisma darba vides riska faktori (transportlīdzekļa bojājumi brauciena laikā, ceļu satiksmes negadījumi un citi faktori);

1.4.3. ergonomiskie darba vides riska faktori (piespiedu darba poza (sēdus), darbs, kas saistīts ar intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu, redzes sasprindzinājums un citi faktori);

1.4.4. ķīmiskie darba vides riska faktori (logu tīrīšanas šķidrums (antifrīzs) un citi faktori);

1.4.5. putekļi (organiskas izcelsmes putekļi: smilšu putekļi un citi faktori);

1.4.6. psihoemocionālie darba vides riska faktori (nogurums (fiziskā un/vai psiholoģiskā pārslodze).

1.5. Individuālie aizsardzības līdzekļi:

1.5.1. cimdi (piem., veicot riepas maiņu u.c.);

1.5.2. Papildus aizsardzības līdzekļi:

1.5.3. polarizējošas brilles, kuras novērš atspīdumus un apžilbinājumu uz ceļa;

1.5.4. veste ar gaismu atstarojošiem elementiem (piezīme: saskaņā ar MK not. Nr. 372 netiek kvalificēts kā individuālais aizsardzības līdzeklis).

1.6. Kolektīvie aizsardzības līdzekļi:

1.6.1. atbilstošs mikroklimats transportlīdzekļa salonā;

- 1.6.2.ugunsdzēsības aparāts;
- 1.6.3.avārijas trīsstūris;
- 1.6.4.pirmās palīdzības aptieciņa.
- 1.7.Ugunsdrošības un sprādziendrošības prasības:
 - 1.7.1.aizliegts glabāt un pārvadāt transportlīdzekļa salonā viegli uzliesmojošus un viegli gaistošus materiālus;
 - 1.7.2.degvielu uzpildīt tikai pie izslēgta dzinēja;
 - 1.7.3.nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsības aparātam, kas atrodas transportlīdzeklī, ugunsdzēsības aparātu neaizkraut ar mantām;
 - 1.7.4.ievērot ugunsdrošības instrukciju prasības.
- 1.8.Elektrodrošības prasības:
 - 1.8.1.elektroiekārtas ekspluatēt saskaņā ar lietošanas instrukciju;
 - 1.8.2.elektroiekārtas pieslēgšanu un atslēgšanu no elektropadeves veikt sausām rokām;
 - 1.8.3.ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes;
 - 1.8.4.bojājumu gadījumos (dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanās, deguma smaka, slēdžu uzskaršana u.c.) pārtraukt darbu (izslēgt iekārtu), ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju un darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi;
 - 1.8.5.pirms tīrīšanas vai pārvietošanas elektroietaisies jāatslēdz no barošanas tīkla;
 - 1.8.6.neizmantot bojātas elektroiekārtas;
 - 1.8.7.nepieskarties neizolētiem vadiem;
 - 1.8.8.ievērot instrukciju neeloktrehnikajam personālam.
- 1.9.Kārtība, kādā ziņo par konstatētiem transportlīdzekļa bojājumiem:
 - 1.9.1.bojājumu gadījumos (mehāniski bojājumi, palielināta vibrācija, deguma smaka, slēdžu uzskaršana u.c.) nekavējoties pārtraukt darbu, izslēdzot darba aprīkojumu, ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju;
 - 1.9.2.darbu atsākt tikai tad, kad novērsti bojājumi;
 - 1.9.3.konstatējot pielietojamo elektroierīču bojājumus, nekavējoties pārtraukt darbu, izslēgt elektroierīci un par notikušo ziņot tiešajam vadītājam;
 - 1.9.4.novietot automašīnu ceļa vai brauktuves malā un izlikt avārijas zīmi, ziņot tiešajam vadītājam un rīkoties atbilstoši viņa norādījumiem.
- 1.10.Kārtība, kādā ziņo par darbā notikušu nelaimes gadījumu, avāriju vai citu ārkārtas gadījumu:
 - 1.10.1.nekavējoties sniegt cietušajam pirmo palīdzību, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (tālr. 112, 113) un ziņot tiešajam vadītājam;
 - 1.10.2.pārtraukt darbu un notikuma vietu atstāt neskartu;
 - 1.10.3.ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam par ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
- 1.11.Darba higiēnas prasības:
 - 1.11.1.ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
 - 1.11.2.uzturēt tīrību un kārtību transportlīdzeklī;
 - 1.11.3.ievērot personisko higiēnu.
- 1.12.Saskaņā ar Darba aizsardzības likumu, par šīs instrukcijas neievērošanu, darba devējs var piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodus, administratīvi, civiltiesiski vai krimināltiesiski sodīt par darba aizsardzības normatīvo aktu un citu darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī darba devēja prasību neizpildi darba aizsardzības jautājumos.

2.Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu:

- 2.1.pārbaudīt, vai ir visi nepieciešamie instrumenti, lietošanai derīgs ugunsdzēsības aparāts, pirmās palīdzības aptieciņa, avārijas zīme.
- 2.2.vizuāli pārbaudīt transportlīdzekļa tehnisko stāvokli.

2.3. aizliegts uzsākt darbu, esot slimam vai tādā mērā nogurušam, ka tas ietekmē spējas droši vadīt transportlīdzekli un var apdraudēt citus ceļu satiksmes dalībniekus. Par sliktu pašsajūtu ziņot tiešajam vadītājam.

2.4. novākt visus nepiederošos priekšmetus no transportlīdzekļa salona.

2.5. aizliegts uzsākt darbu, doties izbraucienā alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo, citu apreibinošo vielu iespaidā, kā arī lietot tās darba laikā.

2.6. lai izvairītos no savainošanās riska brauciena laikā, neglabāt kabatās plīstošus un asus priekšmetus.

2.7. darbinieks neuzsāk darbu, ja:

2.7.1. transportlīdzeklis nav tehniskajā kārtībā, piemēra, tam ir bojāti kādi mehānismi;

2.7.2. transportlīdzeklis nav apgādāts ar avārijas trīsstūri, ugunsdzēsības aparātu un pirmās palīdzības aptieciņu.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu:

3.1. ievērot Ceļu satiksmes noteikumus un policijas darbinieku prasības.

3.2. darba laikā būt uzmanīgam, koncentrētam un nenovērst uzmanību uz blakus lietām un sarunām.

3.3. veikt tikai to darbu, kurš ir uzdots un ietilpst pienākumos.

3.4. izkāpjot no transportlīdzekļa salona vai transportlīdzekļa uz braucamās daļas, pārliecināties, vai nebrauc citi transportlīdzekļi.

3.5. sekot transportlīdzekļa kontrolaparātūras rādījumiem un tehniskajam stāvoklim visa brauciena laikā.

3.6. ja dota attiecīga atļauja, remontdarbus veikt stāvlaukumos, bet, ja stāvlaukumu tuvumā nav, tad transportlīdzekli censties uz ceļa novietot tā, lai strādājot nebūtu jāatrodas uz ceļa braucamās daļas, iepriekš to saskaņojot ar tiešo vadītāju.

3.7. nepieļaut veikt transportlīdzekļa remontu nepiederošām personām bez saskaņošanas ar tiešo vadītāju.

3.8. mainot riepas, nodrošināt automašīnu pret izkustēšanos ar stāvbremzes un paliktņu palīdzību. Domkratu novietot stabili un uz cieta pamata.

3.9. aizliegts pārvadāt salonā vairāk cilvēku, kā atļauts transportlīdzekļa tehniskajos noteikumos.

3.10. vadot transportlīdzekli, aizliegts runāt pa mobilo telefonu, ja netiek lietota "brīvo roku sistēma".

3.11. degvielu uzpildīt tikai degvielas uzpildes stacijās (noslēgts līgums ar konkrētu degvielas uzpildes staciju „Par degvielas iegādi”), saskaņā ar drošības noteikumiem, kas noteikti degvielas uzpildes stacijām.

3.12. braucot, izmantot tikai braukšanai paredzētās vietas un norādītās pārbrauktuves, kā arī ievērot noteiktos ātruma un citus ierobežojumus.

3.13. lietū, sniegā un apledējuma apstākļos būt piesardzīgam, iekāpjot transportlīdzeklī un izkāpjot no tā. Savlaicīgi notīrīt sniegu un ledu no tās.

3.14. rūpēties par savu un citu satiksmes ceļa dalībnieku drošību, kuri var ciests darbinieka nepareizas rīcības vai nolaidības dēļ.

3.15. ja ir noticis ceļu satiksmes negadījums, rīkoties atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu prasībām.

3.16. darbiniekam darba laikā ir aizliegts:

3.16.1. smēķēt, aizdedzināt un nomest sērskociņus, izmantot atklātu uguni dienesta transportlīdzekļa stāvvietā, kā arī citās vietās dienesta teritorijā, izņemot smēķēšanai speciāli noteiktās un iekārtotās vietās;

3.16.2. sildīt dzinēju ar atklātu liesmu vai izmanto uguni transportlīdzekļa mehānismu bojājumu noteikšanai un novēršanai.

piezīme: antifrīzs ir ķīmiska viela, ar kuru saskaroties var saindēties. Nedrīkst pieļaut tā nokļūšanu uz lūpām vai mutē. Šim šķidrumam ir jābūt atsevišķā marķētā tvertnē.

4. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu:

- 4.1.novietot transportlīdzekli tai paredzētajā vietā.
- 4.2.pirms un pēc brauciena veikt transportlīdzekļa apskati, ziņot par konstatētajiem bojājumiem tiešajam vadītājam.
- 4.3.pārlicināties, vai transportlīdzeklis ir aizslēgts un ir izslēgtas visas elektroietaisies, kā arī ir nodrošināta aizsardzība pret izkustēšanos.
- 4.4.pārlicināties, ka pretaizdzīšanas signalizācija ir ieslēgta.

5.Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās:

- 5.1.ceļu satiksmes negadījuma gadījumā darbinieks:
- 5.2.apstājas un izsauc policiju pa tālruni 112;
- 5.3. paziņo tiešajam vadītājam;
- 5.4. sagaida ierodamies policiju un palīdz noskaidrot vainīgos ceļu satiksmes negadījumā;
- 5.5.ja iespējams, saglabā transportlīdzekli tādā stāvoklī, kādā notika ceļu satiksmes negadījums;
- 5.6.notikuma vietu atstāj tikai pēc policijas atļaujas.
 - 5.6.1.transportlīdzekļa degšanas gadījumā nodarbinātais:
 - 5.6.2.pēc iespējas ātrāk izslēdz transportlīdzekļa dzinēju, lai pārtrauktu degvielas kustību sistēmā;
 - 5.6.3.uzsāk ugunsgrēka dzēšanu ar ugunsdzēsības aparātu;
 - 5.6.4.pēc iespējas aizver visus logus un durvis, sagatavo ugunsdzēsības aparātu, reizē ar nelielas durvju spraugas pavēršanu nekavējoties iztukšo visu ugunsdzēsības aparātu (labāk vairāku) saturu transportlīdzekļa salonā.
 - 5.6.5.ja ugunsgrēku personiski nodzēst nav iespējams, izsauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu pa tālruni 112.
 - 5.6.6.paziņo tiešajam vadītājam;
 - 5.6.7.pēc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ierašanās darbojas saskaņā ar viņu rīkojumiem.
 - 5.6.8.ja transportlīdzekļa aizdegšanās saistīta ar bojājumiem elektroinstalācijā, tad parasti vispirms jūtama raksturīga deguma smaka, pēc tam – sadūmojuma pazīmes. Šādos gadījumos nekavējoši jāpārtrauc kustība, jāizslēdz dzinējs, un noteikti jāatvieno akumulators, kas ir barošanas avots visai transportlīdzekļa elektrosistēmai.
 - 5.6.9.dzēšanas laikā netaisīt motora pārsegu pilnīgi vaļā, jo skābekļa pieplūde sekmēs ugunsgrēka attīstību. Ugunsgrēka dzēšanai paver to nedaudz vai izmantojot citus pieejamos atvērumus.
 - 5.6.10.ja degšanas process skāris transportlīdzekļa salonu, tad nekavējoties transportlīdzeklis jāpamet, jo šādā gadījumā degšana izplatās ļoti ātri, turklāt, degšanas procesā izdalās liels daudzums īpaši indīgu sadegšanas produktu.
 - 5.6.11.piezīme: visbiežāk autotransporta aizdegšanās gadījumi ir saistīti ar traucējumiem elektrosistēmā. Tāpat nereti aizdegšanās notiek dzinēja nodalījumā. Bieži vien par iemeslu tam ir degvielas padeves cauruļu plīsums vai cita veida bojājums. Izlijusī degviela ārpus tam paredzētas vietas nokļūst uz sakarsušām dzinēja detaļām un notiek aizdegšanās.
- 5.7.Pirmās palīdzības sniegšana:
 - 5.7.1.ceļu satiksmes negadījuma gadījumā darbinieks:
 - 5.7.2.ja cietis cilvēks, nekavējoties izsauc ātro palīdzību 113, 112;
 - 5.7.3.paziņo tiešajam vadītājam;
 - 5.7.4.sagaida ierodamies neatliekamo pirmās palīdzības brigādi;
 - 5.7.5.ja iespējams, saglabā cietušo tādā stāvoklī, kādā notika ceļu satiksmes negadījums;
 - 5.7.6.pēc neatliekamās pirmās palīdzības brigādes ierašanās darbojas saskaņā ar viņu rīkojumiem.
 - 5.7.7.Pirmā palīdzība ir paša cietušā vai citas personas prasmīga, mērķtiecīga un

nekavējoša rīcība notikuma vietā, lai saglabātu cietušā organisma dzīvības funkcijas un novērstu iespējamās sekas līdz ierodas neatliekamā medicīniskā palīdzība.

5.7.8.Pirms sākat sniegt pirmo palīdzību, pārvariet uztraukumu, saglabājiet mieru, novērtējiet radušos situāciju un atbilstoši rīkojieties.

5.7.9.Pirmām kārtām ir svarīgi pārtraukt dzīvībai bīstamo faktoru iedarbību un nogādāt cietušo (un arī sevi) drošībā!

5.7.10.Dzīvības uzturēšanas pasākumus sāciet nekavējoši un turpiniet līdz ierodas neatliekamā medicīniskā palīdzība.

5.7.11.Darbinieks regulāri seko pirmās palīdzības aptiecināšanas satura termiņiem, nepieciešamības gadījumā papildina.

Sastādīja:	Paraksts:	Datums:
SIA „Media Control” darba aizsardzības speciālists Anita Garkalne		03.08.2017.
Darba aizsardzības instrukcija ir pārskatīta	Paraksts:	Datums: